



МІСТА І ГРОМАДИ, ВІЛЬНІ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА



проект UNFPA з розбудови
муніципальних систем запобігання
та протидії домашньому та гендерно
зумовленому насильству



Посольство
Великої Британії
в Україні



In partnership with

Canada

UNITED NATIONS



NATIONS UNIES





UNFPA, ФОНД ООН У ГАЛУЗІ НАРОДОНАСЕЛЕННЯ

є провідною агенцією ООН, яка зосереджує свою роботу у сфері гендерної рівності, репродуктивного здоров'я та розбудови потенціалу молоді. Спільно з партнерами UNFPA працює у 150 країнах та територіях світу. Представництво в Україні працює з 1997 року.



МІСІЯ

Створює світ, де кожна вагітність є бажаною, кожен полог безпечним, і кожна молода людина може реалізувати свій потенціал.

ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

Фонд ООН у галузі народонаселення в Україні працює у наступних напрямках:



- створення умов, в яких кожна молода людина може наповну реалізувати свій потенціал, веде здоровий спосіб життя, знає свої репродуктивні права і бере активну участь у житті громади;



- проведення кампаній з питань сексуального та репродуктивного здоров'я задля кращого доступу до обслуговування та лікування, підвищення їхньої якості, особливо для молоді;



- розвінчання стереотипів про гендерні ролі в суспільстві (за допомогою засобів масової інформації, навчання для державних службовців з питань гендерних підходів до державного управління, вдосконалення національної політики щодо гендерних питань та антидискримінаційна експертиза шкільних підручників);



- надання інформації та послуг постраждалим від гендерно зумовленого насильства шляхом створення кризових центрів, підтримки роботи мобільних бригад соціально-психологічної допомоги, надання експертної підтримки та підвищення загальної обізнаності у суспільстві.

Напряом щодо надання інформації та послуг постраждалим від гендерно зумовленого насильства реалізовується UNFPA з 2015 року у межах

ПРОГРАМИ З ПРОТИДІЇ ТА ЗАПОБІГАННЯ ГЕНДЕРНО ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ.

Програма працює над створенням національної системи протидії та запобігання домашнього та гендерно зумовленого насильства в Україні та включає:



- підтримку у розвитку нормативно-правової бази;



- налагодження міжвідомчої взаємодії;



- розширення мережі якісних спеціалізованих послуг для постраждалих (гаряча лінія, притулки, денні центри, кризові кімнати, пункти невідкладної медичної допомоги, мобільні бригади соціально-психологічної допомоги, мобільні групи поліції з реагування на факти домашнього насильства);



- підвищення обізнаності та зміну суспільного ставлення до проблеми насильства.

У 2020 РОЦІ У МЕЖАХ ПРОГРАМИ БУЛО ЗАПОЧАТКОВАНО ПРОЄКТ «МІСТА І ГРОМАДИ, ВІЛЬНІ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА»



ФОНД ООН
У ГАЛУЗІ НАРОДОНАСЕЛЕННЯ



JNFRA

ПРЯМУЄМО ВПЕРЕД
ЗАРАДИ
ЬНОЇ МЕТИ,
РАГНЕМО
ПЛЕКИ ТА
ІДНОСТІ.
ЗАБЕЗПЕЧУЄМО

РОЗІР
КОЛО
насилъ

rozirvyko

”

«За 4 роки боротьби з домашнім насильством я зрозуміла одне — ця проблема може бути вирішена лише командно. У цьому питанні людський фактор, допомога міської влади, соціальні служби, поліцейські, мобільні бригади — все має працювати відмінно. І зі своєї сторони я бачу, що треба якомога більше допомагати тому, щоб ця співпраця зміцнювалась, зростала. Ми, люди, повинні захищати людей і давати віру тим, хто постраждав»

МАРІЯ ЄФРОСИНІНА,

Почесна амбасадорка Фонду ООН у галузі народонаселення в Україні



МІСТА І ГРОМАДИ, ВІЛЬНІ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА —

це проєкт UNFPA з розбудови муніципальних систем запобігання та протидії домашньому та гендерно зумовленому насильству.

Проєкт спрямований на посилення спроможності та ролі муніципалітетів у розбудові стійких механізмів захисту та надання допомоги постраждалим від домашнього насильства.

Проєкт передбачає розвиток мережі якісних спеціалізованих послуг і покращення координації та міжвідомчої взаємодії органів і служб на муніципальному рівні, а також активізацію та залучення мешканців громад до запобігання та раннього виявлення випадків домашнього насильства.





UNFPA
British Embassy
Kyiv
Canada

ПОДЯКА
Київській міській державній адміністрації
за успішну розбудову системи запобігання
та протидії домашньому насильству
та насильству за ознакою статі у м. Києві,
й внесок у поширення сучасних моделей
практик такої роботи серед громад України

Хайме Надаль,
представник
UNFPA в Україні
23 листопада 2021 року, м. Київ

”

«Дуже важливо, що ця тема перестала бути забороненою. Про насильство говорять, з ним борються, а постраждалі звертаються по допомогу, щоб захистити свою гідність і, подекуди, й життя. Але кожен має зрозуміти, що насильство в будь-яких проявах – неприпустиме. Тільки так ми зможемо викоринити це явище у нашому суспільстві»

МАРИНА ХОНДА,

Заступниця голови Київської міської державної адміністрації



СТВОРЕННЯ МУНІЦИПАЛЬНИХ СИСТЕМ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ ДОМАШНЬОМУ НАСИЛЬСТВУ БАЗУЄТЬСЯ НА ПРИНЦИПАХ 4Р (4П) ТА ВКЛЮЧАЄ:

ПОПЕРЕДЖЕННЯ



формування у громаді нульової толерантності до насильства та посилення готовності членів громади протидіяти його проявам;

ПОСЛУГИ ТА ЗАХИСТ



покращення доступу постраждалих, незалежно від віку та стану здоров'я, до якісних комплексних послуг, орієнтованих на їх потреби, а також надання цих послуг;

ПРИТЯГНЕННЯ КРИВДНИКА




забезпечення належного розгляду випадків домашнього насильства і притягнення кривдника до передбаченої законом відповідальності та зміну моделі його поведінки;

ПОЛІТИКИ



налагодження скоординованого міжсекторального реагування на насильство, що гарантує ефективну та своєчасну допомогу у кожному випадку.

A close-up photograph of two hands clasped together in a supportive grip. The hand on the right is wearing a white smartwatch with a black face. The background is a soft, out-of-focus light grey.

**ГРОМАДИ
ДЛЯ ПАРТНЕРСТВА
UNFRA ОБИРАЄ ЩОРІЧНО У
МЕЖАХ КОНКУРСУ. ПАРТНЕРСТВО
ФІКСУЄТЬСЯ НА ТРИ РОКИ У ВІДПОВІДНОМУ
МЕМОРАНДУМІ ТА ПЕРЕДБАЧАЄ НАДАННЯ
МІСЦЕВИМ РАДАМ ВСЕБІЧНОЇ ПІДТРИМКИ
UNFRA ДЛЯ РОЗБУДОВИ МУНІЦИПАЛЬНОЇ
СИСТЕМИ ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ
ДОМАШНЬОМУ І ГЕНДЕРНО
ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ.**

1 РІК ПАРТНЕРСТВА

У перший рік UNFPA спільно з громадою працює над тим, щоб закласти базу для побудови системи: налагоджуємо координацію із місцевою владою, оцінюємо, як раніше працювала система запобігання і протидії гендерно зумовленому насильству і які є потреби, навчаємо місцевих експертів, соціальних фахівців, психологів, допомагаємо розробити план дій й налагодити співпрацю з іншими структурами.

2 РІК ПАРТНЕРСТВА

У другий рік партнерства UNFPA спільно із громадами поглиблює роботу із протидії та запобігання гендерно зумовленому насильству: навчаємо поліцейських, спеціалістів Центрів безоплатної правової допомоги (БВПД), медиків, підтримуємо громади у створенні інформаційних кампаній.

3 РІК ПАРТНЕРСТВА

У третій рік партнерства UNFPA спільно з громадами розбудовує систему превенції: допомагаємо впровадити аналітичні системи, налагодити глибшу співпрацю з іншими сервісами у містах і громадах, допомагаємо налагодити співпрацю з громадським сектором і лідерами думок.

ПРОТЯГОМ ВСЬОГО ПЕРІОДУ ТРИРІЧНОГО ПАРТНЕРСТВА UNFPA ЗАБЕЗПЕЧУЄ:



- надання технічної підтримки для відкриття чи забезпечення подальшого функціонування та розвитку спеціалізованих служб підтримки постраждалих осіб, зокрема, притулків, денних центрів, кризових кімнат, мобільних бригад соціально-психологічної допомоги тощо



- надання технічної підтримки для моніторингу надання послуг постраждалим особам у спеціалізованих службах підтримки



- надання інформаційної підтримки щодо долучення міста, селища чи села до всесвітньої кампанії «16 днів активізму проти гендерно зумовленого насильства»



РОЗБУДОВА СИСТЕМИ У ВСІХ МІСТАХ І ГРОМАДАХ ПАРТНЕРАХ ПРОЄКТУ ВІДБУВАЄТЬСЯ НА ОСНОВІ ДОРОЖНЬОЇ КАРТИ, РОЗРОБЛЕНОЇ UNFRA. ВОНА СКЛАДАЄТЬСЯ ІЗ 22 КРОКІВ

КРОК 01

Призначити координатора з питань здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству з числа заступників голів територіальних громад.

КРОК 02

Визначити структурні підрозділи органу влади територіальної громади, до повноважень яких належить здійснення заходів у сфері запобігання та протидії ДН щодо дорослих та дітей.

КРОК 06

Розробити і затвердити План спільних дій зі стратегічної розбудови місцевої системи запобігання та протидії домашньому насильству.

КРОК 05

Проаналізувати стан розповсюдження домашнього насильства та здійснити оцінку потреб громади.

КРОК 04

Створити міжвідомчу робочу групу при дорадчому органі та забезпечити її діяльність на постійній основі.

КРОК 03

Створити дорадчий орган з питань запобігання та протидії ДН та забезпечити його сталу діяльність.

КРОК 07

Розробити та затвердити місцеву Програму запобігання та протидії домашньому насильству, передбачити її фінансування.

КРОК 08

Розробити та затвердити місцевий Порядок взаємодії суб'єктів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству.

КРОК 09

Розробити та затвердити місцеві Алгоритми дій кожного із суб'єктів взаємодії у випадках вчинення домашнього насильства щодо дорослих і дітей.

КРОК 10

Створити, затвердити і розповсюдити картки перенаправлення для постраждалих осіб щодо можливостей отримання ними комплексу послуг.

КРОК 14

Забезпечити своєчасне виявлення випадків домашнього насильства всіма суб'єктами й активними членами громади.

КРОК 13

Забезпечити системну підготовку, перепідготовку, підвищення кваліфікації фахівців.

КРОК 12

Забезпечити роботу загальних служб підтримки постраждалих осіб, зокрема, центрів соціальних служб / центрів надання соціальних послуг та закладів соціального захисту дітей.

КРОК 11

Створити спеціалізовані служби підтримки відповідно до потреб громади та забезпечити надання комплексу послуг постраждалим особам.

КРОК 15

Забезпечити комплексне управління випадками ДН та надання допомоги і послуг постраждалим від ДН у громаді.

КРОК 16

Забезпечити своєчасне ефективне й етичне реагування на випадки домашнього насильства підрозділами Національної поліції, що працюють у громаді.

КРОК 17

Забезпечити реалізацію права постраждалих осіб на отримання правової допомоги та притягнення кривдників до відповідальності.

КРОК 18

Організувати та забезпечити виконання програм для кривдників, проведення з ними профілактичної роботи.

КРОК 22

Здійснити підсумкове оцінювання розбудови місцевої системи запобігання та протидії ДН, визначити напрямки удосконалення системи на наступний період.

КРОК 21

Проводити моніторинг розбудови місцевої системи запобігання та протидії домашньому насильству.

КРОК 20

Організувати інформаційно-просвітницьку кампанію з формування нульової толерантності до насильства у громаді.

КРОК 19

Забезпечити проведення скоординованої профілактичної роботи з цільовими категоріями осіб.



У 2020 році **конкурсний відбір** проводився серед міст з чисельністю населення понад 50,000 осіб у 12 областях України (Вінницькій, Дніпропетровській, Донецькій, Запорізькій, Київській, Луганській, Львівській, Миколаївській, Одеській, Полтавській, Харківській, Херсонській).

Усього свої заявки подали 32 українські міста. 15 з них стали містами-партнерами проекту на **2020-2023** роки, а саме:

Вінниця, Дніпро, Київ, Костянтинівка, Краматорськ, Кременчук, Львів, Мелітополь, Миколаїв, Одеса, Покровськ, Полтава, Сєвєродонецьк, Харків, Херсон.

У 2021 році завдяки урядам Великої Британії та Канади проект розширив підтримку у розбудові місцевих систем запобігання та протидії насильству.

У квітні відбувся конкурсний відбір ще 15 територіальних громад з усіх областей України. Зі 117 поданих заявок, партнерами на **2021-2024 роки** стали:

Авангард, Біла Церква, Добропілля, Запоріжжя, Калуш, Кропивницький, Лубни, Маріуполь, Рокитне, Старокостянтинів, Тернопіль, Ужгород, Хорошів, Хотин, Черкаси.

У 2022 році UNFPA планував провести конкурс й відібрати додаткові громади, які стали б учасниками проекту. Втім через повномасштабну війну конкурс довелося призупинити.

У 2023 році UNFPA провів конкурсний відбір нових міст та територіальних громад з усіх областей України для участі у проекті "Міста і громади, вільні від домашнього насильства" на 2023-2025 роки.

Серед усіх претендентів на участь у проекті перемогли 15 міст:

Чернівці, Житомир, Ніжин, Кривий Ріг, Луцьк, Суми, Ірпінь, Мукачево, Чернігів, Павлоград, Ізмаїл, Івано-Франківськ, Коростень, Вознесенськ, Хмельницький.

“МІСТА І ГРОМАДИ ВІЛЬНІ ВІД ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА”





**ЗА СЛОВАМИ, ДОКУМЕНТАМИ,
ЗАХОДАМИ, АКЦІЯМИ ТА СПІЛЬНИМ
ДІЯМИ СТОЯТЬ РЕАЛЬНІ ІСТОРІЇ
КЛІЄНТОК І КЛІЄНТІВ, ЧІЙ ЖИТТЯ
ВДАЛОСЯ ЗМІНИТИ ЗАВДЯКИ
СИСТЕМІ ПРОТИДІЇ ГЕНДЕРНО
ЗУМОВЛЕНОМУ НАСИЛЬСТВУ.**

” Я, Діана Мухіна — мати двох дітей Віталіка, 8 років та чотирирічної Поліни.

Впродовж тривалого часу мій чоловік знущався з мене – бив, принижував, відбирав зароблені кошти, контролював кожен рух та крок. Систематичні скандали почали впливати не тільки на мене, але й на дітей. З'явилися страх, сльози, агресія. Декілька раз я викликала поліцію, однак ситуація не поліпшувалась, а навпаки загострювалась. Я була у розпачі. Випадково дізналась про «гарячу лінію» 0800 30 77 30. Подзвонила, розповіла свою історію. Оператор разом зі мною розробив план, як безпечно втекти. Протягом доби я непомітно збирала речі, документи, звільнилася з роботи і забравши дітей виїхала від чоловіка. На вокзалі мене зустріли поліцейські мобільної групи «Поліна» та відвезли до лікарні, де ми пройшли медогляд, а потім вже і до притулку.

В притулку ми нарешті змогли відпочити та заспокоїтись. Там були ще й інші жінки з діточками, у яких різні, але такі ж сумні історії. Мене забезпечили продуктами, гігієнічними засобами, навіть допомогли з одягом та взуттям для всієї родини.

Зі мною та дітьми працювали психолог, юрист та соціальні працівники. Я пішла на роботу, Поліну влаштувала до дитячого садочка, Віталіка до школи. На сьогодні я з дітьми безкоштовно проживаю у соціальній квартирі, завдяки чому маю можливість заощаджувати та накопичувати кошти на майбутнє.

Наразі ми відвідуємо психолога у притулку, завдяки чому моя Полінка вже посміхається та почала довіряти людям, а я маю впевненість у собі, у тому, що в мене все буде добре!

Також я відчуваю в собі сили і те, що можу допомогти іншим жінкам, які потрапили до кола домашнього насильства, тому не приховую свого обличчя та свого імені і говорю про той жах, через який пройшла, і про те, як я з цим впоралася. Чим більше таких, як я жінок будуть звертатися за допомогою, тим менше ця проблема буде осторонь уваги суспільства в цілому і кожного зокрема! Не треба мовчки терпіти знущання! Звертайтеся по допомогу!

Від квітня 2022 UNFPA запустив **100 мобільних бригад** у 21 області України. З них **44 мобільні бригади** працюють у містах-партнерах проекту “Міста і громади, вільні від домашнього насильства”.

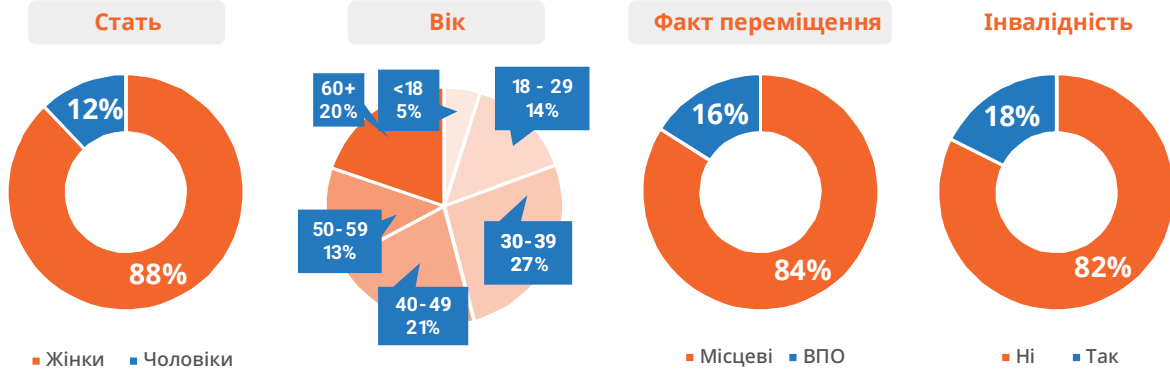
За час роботи всі мобільні бригади надали допомогу сумарно майже **106 тисячам** клієнтів та клієнок. У третині випадків фахівці виявляли факти домашнього насильства та/або насильства за ознакою статі.



ВИПАДКИ НАСИЛЬСТВА, ВИЯВЛЕНІ МОБІЛЬНИМИ БРИГАДАМИ

період зведення
20 квітня 2022 – 12 травня 2023

Профіль клієнтів



Надані послуги



Загальна кількість клієнтів (кумулятивно)

23182

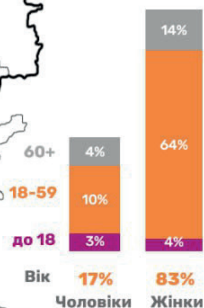
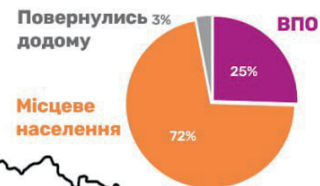
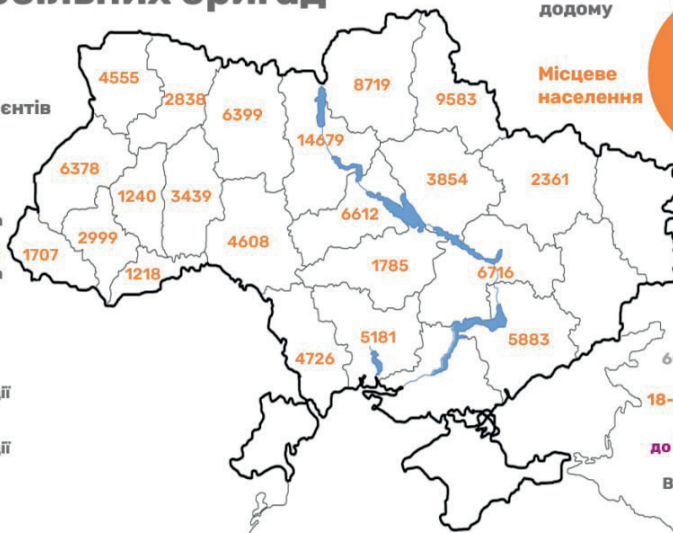


61% клієнтів отримали перенаправлення

Клієнти мобільних бригад

станом на: 12.05.2023

105480 всього клієнтів





За підтримки Фонду ООН у галузі народонаселення вдалося відкрити одинадцять **ЦЕНТРІВ ДОПОМОГИ ВРЯТОВАНИМ** у містах-партнерах проекту “Міста і громади, вільні від домашнього насильства”: Києві, Запоріжжі, Дніпрі, Львові, Полтаві, Чернівцях, Мукачеві, Одесі, а також Херсоні (мобільний), Харкові (мобільний) та Кропивницькому. **ЗА ЧАС РОБОТИ ЦЕНТРИ ДОПОМОГИ**

ВРЯТОВАНИМ НАДАЛИ ПІДТРИМКУ ПОНАД 15 ТИСЯЧАМ КЛІЄНТІВ. Там люди, які виїхали з зони активних бойових дій та/або тимчасово окупованих територій, можуть отримати комплексну соціально-психологічну підтримку в одному місці.

Центри допомоги врятованим*. Загальні дані



СТАНОМ НА: 12.05.2023

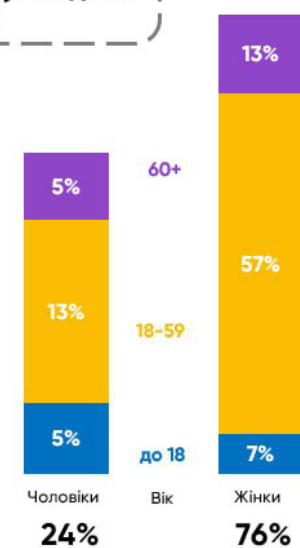
Кількість бенефіціарів, за локацією



Кількість бенефіціарів **15367**
85% послуг надано ВПО



Кількість послуг, за видом



Демографічні показники бенефіціарів

У Центрах допомоги врятованим надають допомогу постраждалим від гендерного зумовленого та сексуального насильства, пов'язаного з війною

*Центри створені за ініціативи Офісу Віцепрем'єр-міністерки з питань європейської та євроатлантичної інтеграції, сприяння Урядової Уповноваженої з питань гендерної політики, підтримки UNFPA, Фонду ООН у галузі народонаселення, й місцевих органів влади



Крім того, UNFPA регулярно проводить тренінги і воркшопи для надавачів соціальних послуг, психологів, поліцейських, юристів, керівників закладів з усієї країни.

«Я їду з неймовірною кількістю корисної інформації. Повернувшись на роботу, проведу зустріч зі співробітниками та відкоригую нашу роботу»,

— говорить один з учасників тренінгу



Фонд продовжив **підтримувати евакуйованих співробітників соціальної сфери, які працювали у нині окупованих містах-учасниках** проекту. UNFPA зміг зібрати на тренінгу у Києві декількох представників служб і сервісів із Мелітополя та Северодонецька.

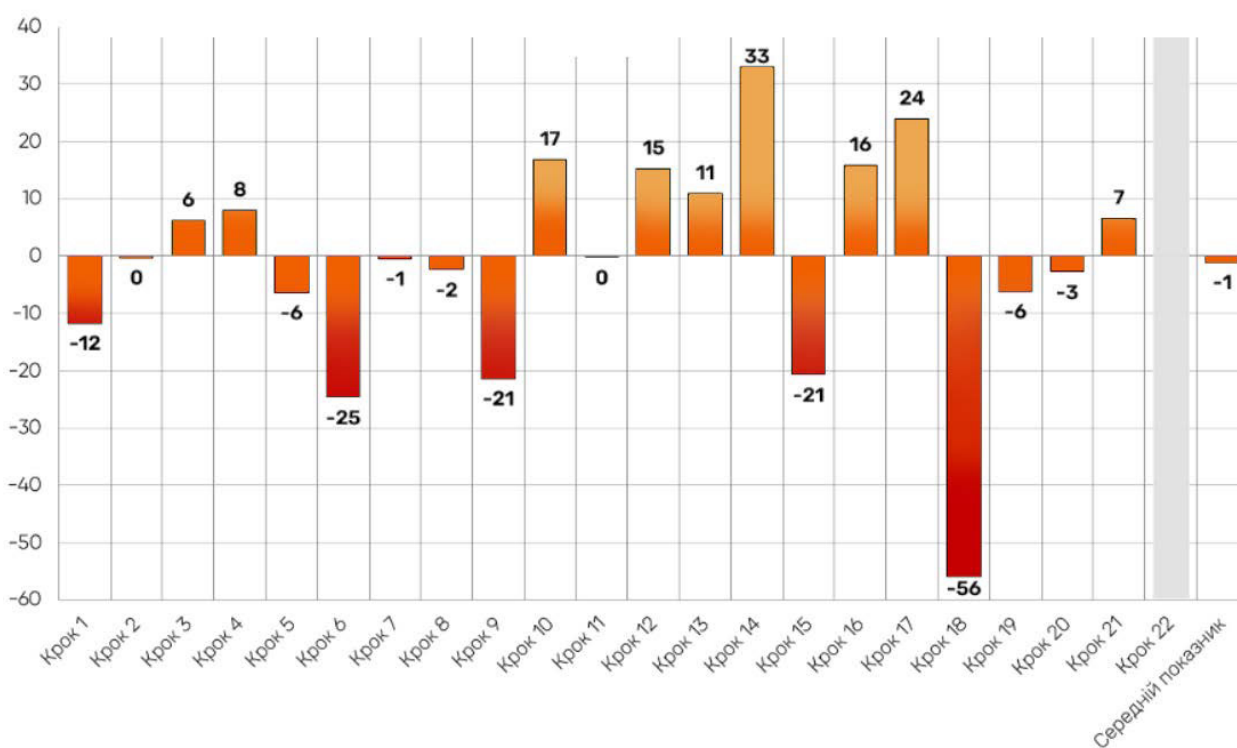
За підтримки UNFPA, учасники проекту продовжують активно розбудовувати системи протидії й запобігання гендерно зумовленому насильству на місцях. Яскравий приклад – Хотин.


Наприклад, у Хотині лише за рік змогли створити і притулок, і кризову кімнату, і запустити мобільну бригаду, і відкрити Денний центр, і спеціалізовану службу соціально-психологічного консультування. Нині працюють над тим, щоб продавати свої послуги іншим громадам.

” *«Ми хочемо залучити якомога більше громад і розділити вартість утримання всіх цих сервісів пропорційно до кількості населення громад. Чим більше ми залучимо громад, тим це буде дешевше і кожна громада зможе забезпечити надання соцпослуг своїм мешканцям. Наші сусіди також дуже в цьому зацікавлені»,* – говорить керівниця Хотинського територіального центру надання соціальних послуг, Тетяна Волосевич.

І хоч системи у містах ще розвиваються, громади вже відчують зміни – говорять представники деяких із населених пунктів.

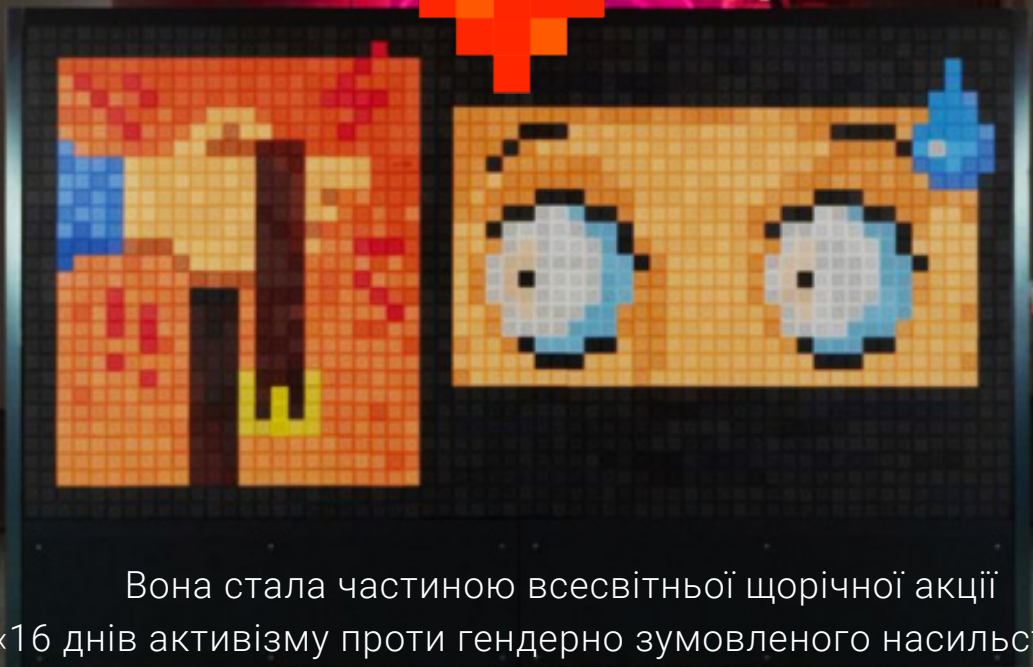
Динаміка стану виконання Дорожньої Карти у містах, %





Попри повномасштабне вторгнення Росії, за підтримки UNFPA, у 2022 році в 30 містах-учасниках проекту «Міста і громади, вільні від насильства» відбувалася акція під гаслом

ЧУЙНІСТЬ ПЕРЕМАГАЄ НАСИЛЬСТВО



Вона стала частиною всесвітньої щорічної акції «16 днів активізму проти гендерно зумовленого насильства».

Захід вдалося провести навіть для громад, які виїхали із тимчасово не підконтрольних уряду територій.

НАСИЛЬСТВО

Загалом, акція відбулася у 60 містах України із масштабним відкриттям в столиці. У громадах встановили мозаїку із зображеннями різних форм насильства. Інсталяція була виконана із магнітів, тож беручи кожен із них собі, охочі доєдналися до того, що негативне зображення зникло. Натомість з'являлося гасло:

ЧУЙНІСТЬ ПЕРЕМАГАЄ НАСИЛЬСТВО

Окрім мозаїки, презентували інтерактивну онлайн-гру із результатами опитування громадської думки, яке Фонд ООН у галузі народонаселення проводив з грудня 2021 до лютого 2022 року у 30 громадах-учасниках проекту.



” «Проблема насильства загальнонаціональна. Ми – місто-мільйонник, яке не замовчує це питання, а створює всі умови для його розв’язання. А також прагне до нульової толерантності до насильства і завдяки проекту «Міста і громади, вільні від насильства» робимо це якісніше», – говорить директорка «Центру підтримки дітей та сімей «Мамине щастя» у Дніпрі, Марина Земенкова.

” «Дуже важливо, що зараз все більше міст України звертають увагу на проблему домашнього насильства. Коли ми починали розбудову своєї системи, то мали для початку дослідити масштаби проблеми. Наші служби і поліція тоді фіксували близько 7 тисяч звернень на рік. Водночас міжнародні організації зазначали, що це тільки 30% від реальної кількості випадків. У жовтні 2019 року ми підписали Меморандум про співпрацю з Фондом ООН у галузі народонаселення і першим нашим спільним кроком було відкриття «Телефону довіри 15-00». І за короткий час надійшло сотні звернень від постраждалих», – розповідає заступниця голови КМДА Марина Хонда.

Завдяки підтримці UNFPA Київ не лише розбудував систему із притулками, кризовими кімнатами, денними центрами, мобільними бригадами, але крім цього місто прийняло цільову програму «Запобігання та протидія домашньому насильству та/або насильству за ознакою статі на 2022-2024 роки».

” **«Ми зуміли змінити ставлення суспільства до цієї проблеми і тепер це не заборонена тема, а проблема, яка повинна вирішуватися»,** – додає Марина Хонда

КОНТАКТИ

Контактна особа з питань співпраці з територіальними громадами від UNFPA – КОСТЯНТИН БОЙЧУК, керівник проєкту «Міста і громади, вільні від домашнього насильства» (boichuk@unfpa.org).









